

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo	
Luister- en kijkvaardigheid	Onderwerpen	Je kijkt en luistert naar teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Je kijkt en luistert naar teksten die gaan over alledaagse onderwerpen en onderwerpen die iets verder van je af staan. De onderwerpen hebben betrekking op de (beroeps)opleiding en/of zijn van maatschappelijke aard.	Je kijkt en luistert naar een variatie aan teksten die gaan over alledaagse onderwerpen en onderwerpen die iets verder van je af staan. De onderwerpen hebben betrekking op de (beroeps)opleiding en/of zijn van maatschappelijke aard.					
	Tekstkenmerken	Je kijkt en luistert naar teksten met een heldere structuur. De teksten kunnen qua opbouw redelijk complex zijn, maar verbanden en denkstappen worden duidelijk dan aangegeven. De teksten kunnen redelijk informatiedicht zijn.	Je kijkt en luistert naar teksten met een structuur waarbij verbanden niet altijd duidelijk of expliciet zijn weergegeven. Ook de informatiedichtheid kan hoog zijn.	Je kijkt en luistert naar teksten met een structuur waarbij verbanden niet altijd duidelijk of expliciet zijn weergegeven. Ook de informatiedichtheid kan hoog zijn.					
	Tekstsoorten	Je kijkt en luistert naar verschillende teksten, zoals instructies, toespraken, discussieprogramma's en documentaires.	Je kijkt en luistert naar verschillende teksten, zoals instructies, toespraken, discussieprogramma's en documentaires.	Je kijkt en luistert naar verschillende teksten, zoals instructies, toespraken, discussieprogramma's, debatten en documentaires.					
	Opdrachten		Je maakt opdrachten die steun bieden door een zekere mate van voorstructurering.	Je maakt opdrachten die steun bieden door enige mate van voorstructurering.					
	Kijk- en luisterstrategieën	Je past verschillende kijk- en luisterstrategieën toe, zoals globaal, zoekend en intensief kijken/luisteren. Je kiest en gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet. Je leidt bijvoorbeeld de betekenis van een woord af uit de context.	Je past verschillende kijk- en luisterstrategieën toe, zoals globaal, zoekend en intensief kijken/luisteren. Je kiest en gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet. Je leidt bijvoorbeeld de betekenis van een woord af uit de context.	Je past verschillende kijk- en luisterstrategieën toe, zoals globaal, zoekend en intensief kijken/luisteren. Je kiest en gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet. Je leidt bijvoorbeeld de betekenis van een woord af uit de context.					
	Doel en tekstsoort programma	Je benoemt het doel van de makers van een programma, bijvoorbeeld informeren, overtuigen of amuseren. Je herkent verbale en non-verbale middelen die een spreker gebruikt om zijn doel te bereiken.	Je benoemt het doel van de makers van een programma, bijvoorbeeld informeren, overtuigen of amuseren. Je herkent talige middelen die een schrijver gebruikt om zijn doel te bereiken, zoals beeldspraak en ironie.	Je benoemt het doel van de makers van een programma, bijvoorbeeld informeren, overtuigen of amuseren. Je herkent talige middelen die een schrijver gebruikt om zijn doel te bereiken, zoals beeldspraak en ironie.					
	Belangrijkste elementen programma	Je benoemt de belangrijkste elementen van een programma, zoals het onderwerp of de relatie tussen tekst en beeld.	Je benoemt de belangrijkste elementen van een programma, zoals het onderwerp of de relatie tussen tekst en beeld.	Je benoemt de belangrijkste elementen van een programma, zoals het onderwerp of de relatie tussen tekst en beeld. Je begrijpt details en verbindt deze met de hoofdgedachte.					
	Betekenis afleiden	Je leidt de betekenis van uitspraak uit een programma af die belangrijk is voor de strekking van het programma.	Je leidt de betekenis van uitspraak uit een programma af die belangrijk is voor de strekking van het programma.	Je leidt de betekenis van uitspraak uit een programma af die belangrijk is voor de strekking van het programma.					
	Oordeel geven	Je geeft een oordeel over een programma en licht dit toe aan de hand van aanwijsbare tekst-, beeld- en geluidsgegevens. Je trekt conclusies met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur.	Je geeft een oordeel over een programma en licht dit toe aan de hand van aanwijsbare tekst-, beeld- en geluidsgegevens. Je trekt conclusies met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de spreker.	Je geeft een oordeel over een programma en licht dit toe aan de hand van aanwijsbare tekst-, beeld- en geluidsgegevens. Je trekt conclusies met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de spreker. Je herkent en verwoordt persoonlijke waardeoordelen van de spreker en stelt de denkwijze over en relatie tussen sprekers vast.					
	Instructie uitvoeren	Je voert een instructie uit die in het programma uitgelegd wordt.	Je voert een instructie uit die in het programma uitgelegd wordt.	Je voert een instructie uit die in het programma uitgelegd wordt.					
	Waarde en betrouwbaarheid aangeven	Je geeft de waarde en betrouwbaarheid aan van de informatie die door de massamedia wordt verspreid. Je onderscheidt standpunt, argument en drogredenen.	Je geeft de waarde en betrouwbaarheid aan van de informatie die door de massamedia verspreid wordt en beoordeelt de argumentatie van een betogende tekst op aanvaardbaarheid. Je maakt onderscheid tussen mening en feit, tussen standpunt en argument; en onderscheidt argument en drogredenen.	Je geeft de waarde en betrouwbaarheid aan van de informatie die door de massamedia verspreid wordt en beoordeelt de argumentatie van een betogende tekst op aanvaardbaarheid. Je maakt onderscheid tussen mening en feit, tussen standpunt en argument; en onderscheidt argument en drogredenen, subjectief en objectief argument.					
	A Lezen	Onderwerpen	Je leest teksten over onderwerpen van maatschappelijke aard en uit de (beroeps)opleiding.	Je leest een variatie aan teksten over onderwerpen van maatschappelijke aard en uit de (beroeps)opleiding.	Je leest een variatie aan teksten over onderwerpen van maatschappelijke aard en uit de (beroeps)opleiding.	CE (SE)	CE (SE)	Onderwerpen van de teksten De kandidaten lezen teksten over onderwerpen van maatschappelijke aard. De teksten voor de havokandidaten zijn over het algemeen qua inhoud van een minder hoge abstractiegraad dan de teksten voor de vwo-kandidaten.	Onderwerp van de teksten De kandidaten lezen teksten over onderwerpen van maatschappelijke aard. De teksten voor de vwo-kandidaten zijn over het algemeen qua inhoud van een hogere abstractiegraad dan de teksten voor de havokandidaten.

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo	
A Lezen	Tekstkenmerken	Je leest relatief complexe teksten, waarbij de informatiedichtheid hoog kan zijn. De teksten hebben een duidelijke structuur.	Je leest teksten die relatief complex zijn, maar een duidelijke structuur hebben. De informatiedichtheid kan hoog zijn. Qua zinsbouw en woordkeuze kunnen de teksten vrij ingewikkeld zijn.	Je leest relatief complexe teksten, waarbij de informatiedichtheid hoog kan zijn. De teksten hebben een duidelijke structuur. Qua zinsbouw en woordkeuze zijn de teksten relatief ingewikkeld.	CE (SE)	CE (SE)	Tekstkenmerken De teksten zijn relatief complex, maar hebben een duidelijke structuur. De informatiedichtheid kan hoog zijn. De teksten die aan de havokandidaten worden aangeboden, zijn over het algemeen qua zinsbouw en woordkeuze minder ingewikkeld dan de teksten voor de vwo-kandidaten.	Tekstkenmerken De teksten zijn complex en de structuur is niet altijd onmiddellijk duidelijk. De teksten die aan de vwo-kandidaten worden aangeboden zijn over het algemeen qua zinsbouw en woordkeuze ingewikkelder dan de teksten voor de havokandidaten.	
	Tekstsoorten	Je leest verschillende soorten informatieve, instructieve en betogende teksten.	Je leest informatieve, instructieve en betogende teksten.	Je leest informatieve, instructieve en betogende teksten.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaten lezen informatieve, beschouwende en betogende teksten uit kranten en tijdschriften.	De kandidaten lezen informatieve, beschouwende en betogende teksten uit kranten en tijdschriften.	
	Opdrachten				CE (SE)	CE (SE)	De vragen en opgaven die aan de havokandidaten worden voorgelegd, zijn over het algemeen minder complex dan de vragen en opgaven die aan de vwo-kandidaten voorgelegd worden.	De vragen en opgaven die aan de vwo-kandidaten worden voorgelegd, zijn over het algemeen complexer dan de vragen en opgaven die aan de havokandidaten voorgelegd worden.	
	Strategieën inzetten	Je zet verschillende leesstrategieën in, zoals globaal, zoekend en intensief lezen.	Je zet de volgende leesstrategieën in: - globaal lezen - zoekend lezen - intensief lezen	Je zet de volgende leesstrategieën in: - globaal lezen - zoekend lezen - intensief lezen					
		Je gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet.	Je gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet: 1. Je leidt informatie af uit de context. 2. Je vraagt naar de betekenis. 3. Je gebruikt een woordenboek.	Je gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet: 1. Je leidt informatie af uit de context. 2. Je vraagt naar de betekenis. 3. Je gebruikt een woordenboek.					
		Je herkent de functie van beeld en opmaak in een tekst.	Je herkent de functie van beeld en opmaak in een tekst, zoals de titel, tussenkopjes, illustraties, lettertypes en tekst- en alinea-indeling.	Je herkent de functie van beeld en opmaak in een tekst, zoals de titel, tussenkopjes, illustraties, lettertypes en tekst- en alinea-indeling.					
		Uit de tekst leidt je de betekenis af van een voor de betekenis van de tekst belangrijk woord, belangrijke woordgroep of zin.	Uit de tekst leidt je de betekenis af van een belangrijk woord, belangrijke woordgroep of zin.	Uit de tekst leidt je de betekenis af van een belangrijk woord, belangrijke woordgroep of zin.					
	Schrijfdoel, genre en tekstsoort	Je stelt het schrijfdoel van de tekst of het tekstgedeelte vast.	Je stelt het schrijfdoel van de tekst of het tekstgedeelte vast: - informatie verstrekken / uiteenzetten - ter overweging aanbieden en overtuigen - een mening geven - tot handelen aanzetten - amuseren - gevoelens oproepen / uitdrukken	Je stelt het schrijfdoel van de tekst of het tekstgedeelte vast: - informatie verstrekken / uiteenzetten - ter overweging aanbieden en overtuigen - een mening geven - tot handelen aanzetten - amuseren - gevoelens oproepen / uitdrukken	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan vaststellen tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort: . de kandidaat kan vaststellen of een tekst of tekstgedeelte uiteenzettend, beschouwend of betogend is; . bij uiteenzettende teksten of tekstgedeelten wordt objectief uitleg gegeven, worden indelingen aangeduid en worden samenhangen en processen verduidelijkt; bij beschouwende teksten of tekstgedeelten worden interpretaties, verklaringen en opinies ter overweging aangeboden; bij betogende teksten of tekstgedeelten wordt een beargumenteerd standpunt ingenomen; . de kandidaat kan het schrijfdoel van een tekst of tekstgedeelte vaststellen; . corresponderende schrijfdoelen bij uiteenzettende, beschouwende of betogende teksten zijn respectievelijk: informerende/uiteenzetten, ter overweging aanbieden en overtuigen / tot actie aanzetten; deze schrijfdoelen kunnen in combinatie met elkaar voorkomen. De kandidaat kan dan vaststellen wat het belangrijkste schrijfdoel is, c.q. vaststellen of de tekst / het tekstgedeelte voornamelijk een uiteenzettend, beschouwend of betogend karakter draagt.	De kandidaat kan vaststellen tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort: . de kandidaat kan vaststellen of een tekst of tekstgedeelte uiteenzettend, beschouwend of betogend is; . bij uiteenzettende teksten of tekstgedeelten wordt objectief uitleg gegeven, worden indelingen aangeduid en worden samenhangen en processen verduidelijkt; bij beschouwende teksten of tekstgedeelten worden interpretaties, verklaringen en opinies ter overweging aangeboden; bij betogende teksten of tekstgedeelten wordt een beargumenteerd standpunt ingenomen; . de kandidaat kan het schrijfdoel van een tekst of tekstgedeelte vaststellen; . corresponderende schrijfdoelen bij uiteenzettende, beschouwende of betogende teksten zijn respectievelijk: informerende/uiteenzetten, ter overweging aanbieden en overtuigen / tot actie aanzetten; deze schrijfdoelen kunnen in combinatie met elkaar voorkomen. De kandidaat kan dan vaststellen wat het belangrijkste schrijfdoel is, c.q. vaststellen of de tekst / het tekstgedeelte voornamelijk een uiteenzettend, beschouwend of betogend karakter draagt.	
		Je herkent talige middelen die een schrijver gebruikt om zijn doel te bereiken.	Je herkent talige middelen die een schrijver gebruikt om zijn doel te bereiken, zoals beeldspraak en ironie.	Je herkent talige middelen die een schrijver gebruikt om zijn doel te bereiken, zoals beeldspraak en ironie.					

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo
A Lezen	Schrijfdoel, genre en tekstsoort	Je stelt vast tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort.	Je stelt vast tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort: uiteenzettend, beschouwend of betogend.	Je stelt vast tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort: uiteenzettend, beschouwend of betogend.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan vaststellen tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort: . de kandidaat kan vaststellen of een tekst of tekstgedeelte uiteenzettend, beschouwend of betogend is; . bij uiteenzettende teksten of tekstgedeelten wordt objectief uitleg gegeven, worden indelingen aangeduid en worden samenhangen en processen verduidelijkt; bij beschouwende teksten of tekstgedeelten worden interpretaties, verklaringen en opinies ter overweging aangeboden; bij betogende teksten of tekstgedeelten wordt een beargumenteerd standpunt ingenomen; . de kandidaat kan het schrijfdoel van een tekst of tekstgedeelte vaststellen; . corresponderende schrijfdoelen bij uiteenzettende, beschouwende of betogende teksten zijn respectievelijk: informeren/uiteenzetten, ter overweging aanbieden en overtuigen / tot actie aanzetten; deze schrijfdoelen kunnen in combinatie met elkaar voorkomen. De kandidaat kan dan vaststellen wat het belangrijkste schrijfdoel is, c.q. vaststellen of de tekst / het tekstgedeelte voornamelijk een uiteenzettend, beschouwend of	De kandidaat kan vaststellen tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort: . de kandidaat kan vaststellen of een tekst of tekstgedeelte uiteenzettend, beschouwend of betogend is; . bij uiteenzettende teksten of tekstgedeelten wordt objectief uitleg gegeven, worden indelingen aangeduid en worden samenhangen en processen verduidelijkt; bij beschouwende teksten of tekstgedeelten worden interpretaties, verklaringen en opinies ter overweging aangeboden; bij betogende teksten of tekstgedeelten wordt een beargumenteerd standpunt ingenomen; . de kandidaat kan het schrijfdoel van een tekst of tekstgedeelte vaststellen; . corresponderende schrijfdoelen bij uiteenzettende, beschouwende of betogende teksten zijn respectievelijk: informeren/uiteenzetten, ter overweging aanbieden en overtuigen / tot actie aanzetten; deze schrijfdoelen kunnen in combinatie met elkaar voorkomen. De kandidaat kan dan vaststellen wat het belangrijkste schrijfdoel is, c.q. vaststellen of de tekst / het tekstgedeelte voornamelijk een uiteenzettend, beschouwend of
		Je trekt conclusies met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur.	Je trekt conclusies met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur.	Je trekt conclusies met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur	De kandidaat kan conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur
	Hoofd- en deelonderwerpen	Je benoemt het onderwerp en/of de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte).	Je wijst het onderwerp en/of de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aan. Je parafraseert deze voor zover expliciet aanwezig. Je verwoordt het onderwerp en de hoofdgedachte voor zover impliciet aanwezig.	Je wijst het onderwerp en/of de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aan. Je parafraseert deze voor zover expliciet aanwezig. Je verwoordt het onderwerp en de hoofdgedachte voor zover impliciet aanwezig.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; - de kandidaat kan onderwerpen en hoofdgedachten van gehele teksten en tekstgedeelten aanwijzen of parafaseren voor zover expliciet aanwezig en verwoorden voor zover impliciet aanwezig	De kandidaat kan de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; - de kandidaat kan onderwerpen en hoofdgedachten van gehele teksten en tekstgedeelten aanwijzen of parafaseren voor zover expliciet aanwezig en verwoorden voor zover impliciet aanwezig
	Tekst indelen en relaties benoemen	Je deelt een tekst in in betekenisvolle delen of eenheden. Je geeft de relaties tussen delen of eenheden van een tekst aan.	Je deelt een tekst in in betekenisvolle delen of eenheden. Je benoemt ook de relaties tussen die delen of eenheden. Je geeft de relaties tussen delen van een tekst aan, zoals - verwijzingsrelaties; - de relatie van oorzaak-gevolg; - de relatie doel-middel; - de relatie van stelling-argument-subargument; - de relatie van algemene uitspraak-toelichting.	Je deelt een tekst in in betekenisvolle delen of eenheden. Je benoemt ook de relaties tussen die delen of eenheden. Je geeft de relaties tussen delen van een tekst aan, zoals - verwijzingsrelaties; - de relatie van oorzaak-gevolg; - de relatie doel-middel; - de relatie van stelling-argument-subargument; - de relatie van algemene uitspraak-toelichting.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan relaties tussen delen van een tekst aangeven; - de kandidaat kan inhoudelijke en functionele relaties benoemen die ex- of impliciet tussen tekstonderdelen aanwezig zijn; - inhoudelijke en functionele relaties zijn bijvoorbeeld: - verwijzingsrelaties; - de relatie van oorzaak-gevolg; - de relatie doel-middel; - de relatie van stelling-argument-subargument; - de relatie van algemene uitspraak-toelichting	De kandidaat kan relaties tussen delen van een tekst aangeven; - de kandidaat kan inhoudelijke en functionele relaties benoemen die ex- of impliciet tussen tekstonderdelen aanwezig zijn; - inhoudelijke en functionele relaties zijn bijvoorbeeld: - verwijzingsrelaties; - de relatie van oorzaak-gevolg; - de relatie doel-middel; - de relatie van stelling-argument-subargument; - de relatie van algemene uitspraak-toelichting
Argumentatieve vaardigheden	Je herkent, benoemt en onderscheidt standpunten en argumenten. Je onderscheidt objectieve en subjectieve argumenten.	Je herkent, identificeert en kent betekenis toe aan standpunten en argumenten en licht dit toe. Je onderscheidt objectieve (op basis van controleerbare feiten, onderzoeksbevindingen) en subjectieve argumenten (op basis van vermoedens of vooropgezette meningen, levensbeschouwelijke overtuigingen en persoonlijke waardeoordelen).	Je herkent, identificeert en kent betekenis toe aan standpunten en argumenten en licht dit toe. Je onderscheidt objectieve (op basis van controleerbare feiten, onderzoeksbevindingen) en subjectieve argumenten (op basis van vermoedens of vooropgezette meningen, levensbeschouwelijke overtuigingen en persoonlijke waardeoordelen).	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan standpunten en soorten argumenten herkennen en onderscheiden; . de kandidaat kan standpunten en soorten argumenten herkennen en onderscheiden conform de eindterm onder domein D. Argumentatieve vaardigheden: De kandidaat kan een betoog: – analyseren: . de kandidaat kan standpunten en argumenten identificeren en interpreteren; . de kandidaat kan objectieve en subjectieve argumenten onderscheiden: - objectieve argumenten: op basis van controleerbare feiten, onderzoeksbevindingen. - subjectieve argumenten: op basis van vermoedens of vooropgezette meningen, levensbeschouwelijke overtuigingen en persoonlijke waardeoordelen.	De kandidaat kan standpunten en soorten argumenten herkennen en onderscheiden; . de kandidaat kan standpunten en soorten argumenten herkennen en onderscheiden conform de eindterm onder domein D. Argumentatieve vaardigheden: De kandidaat kan een betoog: – analyseren: . de kandidaat kan standpunten en argumenten identificeren en interpreteren; . de kandidaat kan objectieve en subjectieve argumenten onderscheiden: - objectieve argumenten: op basis van controleerbare feiten, onderzoeksbevindingen. - subjectieve argumenten: op basis van vermoedens of vooropgezette meningen, levensbeschouwelijke overtuigingen en persoonlijke waardeoordelen.	

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo
A Lezen	Argumentatieve vaardigheden	Je herkent argumentatieschema's.	Je herkent de volgende argumentatieschema's: oorzaak en gevolg; overeenkomst en vergelijking; voorbeelden; voor- en nadelen; kenmerk of eigenschap.	Je herkent de volgende argumentatieschema's: oorzaak en gevolg; overeenkomst en vergelijking; voorbeelden; voor- en nadelen; kenmerk of eigenschap.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan argumentatieschema's herkennen . de kandidaat kan argumentatieschema's herkennen conform de eindterm onder domein D. Argumentatieve vaardigheden: de kandidaat kan de volgende argumentatieschema's herkennen: - oorzaak en gevolg; - overeenkomst en vergelijking; - voorbeelden; - voor- en nadelen; - kenmerk of eigenschap.	De kandidaat kan argumentatieschema's herkennen . de kandidaat kan argumentatieschema's herkennen conform de eindterm onder domein D. Argumentatieve vaardigheden: de kandidaat kan de volgende argumentatieschema's herkennen: - oorzaak en gevolg; - overeenkomst en vergelijking; - voorbeelden; - voor- en nadelen; - kenmerk of eigenschap.
		Je geeft een onderbouwd oordeel over de tekst.	Je beoordeelt een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid en herkent in deze tekst drogredenen.	Je beoordeelt een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid en herkent in deze tekst drogredenen.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid beoordelen en in deze tekst drogredenen herkennen. – de kandidaat kan een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid beoordelen en in deze tekst drogredenen herkennen conform de eindterm onder D. Domein D: De kandidaat kan een betoog beoordelen: . de kandidaat kan een betoog op aanvaardbaarheid beoordelen op basis van: - consistentie van gebruikte argumenten; - controleerbaarheid van feiten en argumenten; - correct gebruik van argumentatieschema's en discussieregels.	De kandidaat kan een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid beoordelen en in deze tekst drogredenen herkennen. – de kandidaat kan een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid beoordelen en in deze tekst drogredenen herkennen conform de eindterm onder D. Domein D: De kandidaat kan een betoog beoordelen: . de kandidaat kan een betoog op aanvaardbaarheid beoordelen op basis van: - consistentie van gebruikte argumenten; - controleerbaarheid van feiten en argumenten; - correct gebruik van argumentatieschema's en discussieregels.
	A3 Samenvatten	Je vat teksten en tekstgedeelten beknopt samen.	Je vat teksten en tekstgedeelten beknopt samen. Dat betekent dat je teksten en tekstgedeelten reduceert tot de hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; dat je informatie uit teksten en tekstgedeelten (her)ordent tot hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; dat je beoordeelt of een gegeven samenvatting de hoofduitspraak of hoofduitspraken van de tekst of het tekstgedeelte bevat met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken.	Je vat teksten en tekstgedeelten beknopt samen. Dat betekent dat je teksten en tekstgedeelten reduceert tot de hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; dat je informatie uit teksten en tekstgedeelten (her)ordent tot hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; dat je beoordeelt of een gegeven samenvatting de hoofduitspraak of hoofduitspraken van de tekst of het tekstgedeelte bevat met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken. Je samenvatting is los van de uitgangstekst goed te begrijpen.	CE (SE)	CE (SE)	De kandidaat kan teksten en tekstgedeelten beknopt samenvatten: – de kandidaat kan teksten en tekstgedeelten reduceren tot de hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; – de kandidaat kan informatie uit teksten en tekstgedeelten (her)ordenen tot hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; – de kandidaat kan beoordelen of een gegeven samenvatting de hoofduitspraak of hoofduitspraken van de tekst of het tekstgedeelte bevat met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken.	De kandidaat kan teksten en tekstgedeelten beknopt samenvatten: – de kandidaat kan teksten en tekstgedeelten reduceren tot de hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; – de kandidaat kan informatie uit teksten en tekstgedeelten (her)ordenen tot hoofduitspraak of hoofduitspraken met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken; – de kandidaat kan beoordelen of een gegeven samenvatting de hoofduitspraak of hoofduitspraken van de tekst of het tekstgedeelte bevat met (belangrijke) ondergeschikte uitspraken.
Spreek- en gespreksvaardigheid (B Mondelinge taalvaardigheid)	Onderwerpen en taken	Je spreekt en voert gesprekken over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard en .	Je spreekt over tal van onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard en integreert daarbij subthema's, neemt standpunten in en geeft passende conclusies. Je voert ook gesprekken over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Je spreekt over tal van onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard en integreert daarbij subthema's, neemt standpunten in en geeft passende conclusies. Je voert ook allerlei soorten gesprekken over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	SE	SE		
	Informatie verzamelen en verwerken	Je verzamelt en gebruikt informatie die nodig is voor de spreek- en gespreksituatie, zoals een voordracht, discussie of debat.	Je verzamelt en gebruikt informatie die nodig is voor bijvoorbeeld een voordracht, discussie of debat.	Je verzamelt en gebruikt informatie die nodig is voor bijvoorbeeld een voordracht, discussie of debat.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een voordracht, discussie of debat (ter keuze van de school): – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek en gespreksvorm; – adequaat reageren op bijdragen van luisteraars of gespreksdeelnemers.	De kandidaat kan ten behoeve van een voordracht, discussie of debat (ter keuze van de school): – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek en gespreksvorm; – adequaat reageren op bijdragen van luisteraars of gespreksdeelnemers.
	Strategieën inzetten	Je zet strategieën in die belangrijk zijn voor de spreek- en gespreksituatie, bijvoorbeeld je presentatie of de discussie.	Je zet strategieën in die belangrijk zijn voor de spreek- en gespreksituatie, bijvoorbeeld je presentatie of de discussie.	Je zet strategieën in die belangrijk zijn voor de spreek- en gespreksituatie, bijvoorbeeld je presentatie of de discussie.	Je zet strategieën in die belangrijk zijn voor de spreek- en gespreksituatie, bijvoorbeeld je presentatie of de discussie.			
Je kiest en gebruikt compenserende strategieën, zoals het gebruiken van omschrijvingen, parafraseringen en non-verbale middelen.		Je kiest en gebruikt compenserende strategieën, zoals het gebruiken van omschrijvingen, parafraseringen en non-verbale middelen.	Je kiest en gebruikt compenserende strategieën, zoals het gebruiken van omschrijvingen, parafraseringen en non-verbale middelen.	Je kiest en gebruikt compenserende strategieën, zoals het gebruiken van omschrijvingen, parafraseringen en non-verbale middelen.				

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo
Spreek- en gespreksvaardigheid (B Mondelinge taalvaardigheid)	Adequate presentatie van informatie	Je presenteert de informatie adequaat met het oog op het doel, publiek en gespreksvorm.	Je presenteert de informatie zo dat de informatie is afgestemd op het doel, publiek en de gespreksvorm.	Je presenteert de informatie zo dat de informatie is afgestemd op het doel, publiek en de gespreksvorm.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een voordracht, discussie of debat (ter keuze van de school): – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek en gespreksvorm ; – adequaat reageren op bijdragen van luisteraars of gespreksdeelnemers.	De kandidaat kan ten behoeve van een voordracht, discussie of debat (ter keuze van de school): – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek en gespreksvorm ; – adequaat reageren op bijdragen van luisteraars of gespreksdeelnemers.
	Anticiperen op anderen	Je herkent het spreekdoel van anderen en je schat de reacties van anderen in.	Je reageert adequaat op bijdragen van luisteraars of gesprekspartners.	Je reageert adequaat op bijdragen van luisteraars of gesprekspartners.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een voordracht, discussie of debat (ter keuze van de school): – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek en gespreksvorm; – adequaat reageren op bijdragen van luisteraars of gespreksdeelnemers.	De kandidaat kan ten behoeve van een voordracht, discussie of debat (ter keuze van de school): – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek en gespreksvorm; – adequaat reageren op bijdragen van luisteraars of gespreksdeelnemers.
	Taalvarianten herkennen en op inspelen	Je herkent taalvarianten in spreek- en gesprekssituaties en speelt daar goed op in.	Je herkent taalvarianten in spreek- en gesprekssituaties en speelt daar goed op in, bijvoorbeeld in een gesprek met mensen met verschillende achtergronden en verschillend taalgebruik.	Je herkent taalvarianten in spreek- en gesprekssituaties en speelt daar goed op in, bijvoorbeeld in een gesprek met mensen met verschillende achtergronden en verschillend taalgebruik.				
	Zelf opzetten en presenteren, schriftelijk en mondeling (Domein D. Argumentatieve vaardigheden)	Je zet een betoog op door materiaal te verzamelen en te ordenen; en je structureert en presenteert deze mondeling op de juiste manier.	Je zet een betoog op door materiaal te verzamelen en te ordenen; en je structureert en presenteert deze mondeling op de juiste manier (met een duidelijk standpunt voorzien van argumenten; voldoende objectieve argumenten; consistent en controleerbaar; met vermindering van drogredenen).	Je zet een betoog op door materiaal te verzamelen en te ordenen; en je structureert en presenteert deze mondeling op de juiste manier (met een duidelijk standpunt voorzien van argumenten; voldoende objectieve argumenten; consistent en controleerbaar; met vermindering van drogredenen).	SE	SE	De kandidaat kan een betoog zelf opzetten en presenteren, schriftelijk en mondeling: . de kandidaat kan materiaal verzamelen en ordenen voor het opzetten van een betoog; . de kandidaat kan een betoog op adequate wijze structureren en presenteren: - adequaat: - met een duidelijk standpunt dat voorzien is van argumenten; - met voldoende objectieve argumenten; - voldoende consistent en controleerbaar; - met vermindering van drogredenen.	De kandidaat kan een betoog zelf opzetten en presenteren, schriftelijk en mondeling: . de kandidaat kan materiaal verzamelen en ordenen voor het opzetten van een betoog; . de kandidaat kan een betoog op adequate wijze structureren en presenteren: - adequaat: - met een duidelijk standpunt dat voorzien is van argumenten; - met voldoende objectieve argumenten; - voldoende consistent en controleerbaar; - met vermindering van drogredenen.
	Beoordelen (domein D argumentatieve vaardigheden)	Je vermijdt drogredenen in je eigen argumentatie tijdens je mondelinge bijdrage.	Je vermijdt drogredenen (een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel) in de argumentatie van jouw mondelinge bijdrage.	Je vermijdt drogredenen (een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel) in de argumentatie van jouw mondelinge bijdrage.	SE	SE	Domein D argumentatieve vaardigheden De kandidaat kan drogredenen herkennen en vermijden in de eigen argumentatie: - drogreden: een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel - onjuist gebruik van een argumentatieschema - onjuist beroep op causaliteit - het maken van een verkeerde vergelijking - de overhaaste generalisatie - de cirkelredenering - onjuist gebruik van een discussieregel - de persoonlijke aanval - het ontduiken van de bewijslast - het vertekenen van een standpunt - het bespelen van publiek - het autoriteitsargument	Domein D argumentatieve vaardigheden De kandidaat kan drogredenen herkennen en vermijden in de eigen argumentatie: - drogreden: een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel - onjuist gebruik van een argumentatieschema - onjuist beroep op causaliteit - het maken van een verkeerde vergelijking - de overhaaste generalisatie - de cirkelredenering - onjuist gebruik van een discussieregel - de persoonlijke aanval - het ontduiken van de bewijslast - het vertekenen van een standpunt - het bespelen van publiek - het autoriteitsargument
C Schrijven	Opdrachten	Je schrijft teksten over onderwerpen van maatschappelijke en van beroepsmatige aard.	Je schrijft gedetailleerde teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en onderwerpen van maatschappelijke aard, waarbij je informatie verschillende bronnen beoordeelt en samenvoegt.	Je schrijft gestructureerde teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en onderwerpen van maatschappelijke aard, waarbij je kwesties uitwerkt met voorbeelden en onderbouwt met argumenten.	SE	SE		

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo	
C Schrijven	Kenmerken taakuitvoering	Je schrijft teksten waarin je het beoogde schrijfdoel en afstemming op publiek duidelijk laat zien. Je brengt in je teksten structuur aan. Je teksten voldoen aan eisen op het gebied van spelling, interpunctie, grammaticaliteit en uiterlijke verzorging.	Je schrijft teksten die zijn afgestemd op je schrijfdoel. Je combineert ook schrijfdoelen en past de opbouw van de tekst aan het doel aan. Daarbij is de gedachtegang logisch en helder en geef je de relaties en verbanden goed aan. Jouw teksten zijn qua woordkeuze, toon en zinsbouw afgestemd op het beoogde publiek, zowel bekend als algemeen. Je past het register ook consequent toe en hebt een gevarieerd woordgebruik. Je teksten voldoen aan eisen op gebied van spelling, interpunctie, grammaticaliteit en uiterlijke verzorging.	Je schrijft teksten die zijn afgestemd op je schrijfdoel en je geeft een complexe gedachtegang goed en helder weer. Je combineert ook schrijfdoelen en past de opbouw van de tekst aan het doel aan, waarbij je hoofd- en bijzaken, standpunt en argumenten duidelijk onderscheidt. Je geeft de relaties en verbanden goed aan. Jouw teksten zijn qua woordkeuze, toon en zinsbouw afgestemd op het beoogde publiek, zowel bekend als algemeen. Je hanteert verschillende registers en past het aan aan de situatie en het publiek. Je hebt een persoonlijke schrijfstijl die past bij het beoogd publiek en gevarieerd woordgebruik. Je teksten voldoen aan eisen op gebied van spelling, interpunctie, grammaticaliteit en uiterlijke	SE	SE			
	Tekstsoorten	Je schrijft teksten in verschillende genres.	Je schrijft een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en/of betoog.	Je schrijft een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en/of betoog.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	
	Schrijfstrategieën	Je zet schrijfstrategieën in.	Je zet schrijfstrategieën in: - Je maakt een schrijfplan - Je verwerft, verwerkt en verstrekt informatie. - Je reviseert tekstversies op basis van feedback.	Je zet schrijfstrategieën in: - Je maakt een schrijfplan - Je verwerft, verwerkt en verstrekt informatie. - Je reviseert tekstversies op basis van feedback.	Je zet schrijfstrategieën in: - Je maakt een schrijfplan - Je verwerft, verwerkt en verstrekt informatie. - Je reviseert tekstversies op basis van feedback.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.
		Je kiest en gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet: - Je gebruikt omschrijvingen. - Je gebruikt hulpmiddelen, zoals woordenboek en spellingcontrole.	Je kiest en gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet: - Je gebruikt omschrijvingen. - Je gebruikt hulpmiddelen, zoals woordenboek en spellingcontrole.	Je kiest en gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet: - Je gebruikt omschrijvingen. - Je gebruikt hulpmiddelen, zoals woordenboek en spellingcontrole.	Je kiest en gebruikt compenserende strategieën als je eigen taalkennis tekortschiet: - Je gebruikt omschrijvingen. - Je gebruikt hulpmiddelen, zoals woordenboek en spellingcontrole.				
		Je gebruikt de elektronische hulpmiddelen die beschikbaar zijn tijdens het schrijfproces.	Je gebruikt de elektronische hulpmiddelen die beschikbaar zijn tijdens het schrijfproces, zoals een tekstverwerkingsprogramma met spellingscontrole.	Je gebruikt de elektronische hulpmiddelen die beschikbaar zijn tijdens het schrijfproces, zoals een tekstverwerkingsprogramma met spellingscontrole.	Je gebruikt de elektronische hulpmiddelen die beschikbaar zijn tijdens het schrijfproces, zoals een tekstverwerkingsprogramma met spellingscontrole.				
	Schrijven op basis van documentatie	Je gebruikt documentatie bij het schrijven van een uiteenzetting, beschouwing en betoog.	Je verzamelt en gebruikt relevante informatie voor een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog.	Je verzamelt en gebruikt relevante informatie voor een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken ; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken ; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	
	Afstemming doel/publiek	Je maakt het schrijfdoel in je tekst duidelijk.	Je maakt het schrijfdoel in je tekst duidelijk: - informatie geven - informatie vragen - overtuigen - een mening geven - tot handelen aanzetten.	Je maakt het schrijfdoel in je tekst duidelijk: - informatie geven - informatie vragen - overtuigen - een mening geven - tot handelen aanzetten.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal ; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal ; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo
	Afstemming doel/publiek	Je stemt je taalgebruik af op verschillende soorten publiek.	Je presenteert de informatie zo dat dat de informatie is afgestemd op het doel en publiek. Bij taalgebruik gaat het om woordkeuze, zinsbouw, register en toon.	Je presenteert de informatie zo dat dat de informatie is afgestemd op het doel en publiek. Bij taalgebruik gaat het om woordkeuze, zinsbouw, register en toon.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.
		Je past conventies toe met betrekking tot de tekstsoort en de conventies voor geschreven taal, zoals tekst- en alinea-opbouw, spelling en interpunctie en uiterlijke verzorging.	Je past conventies toe met betrekking tot de tekstsoort en de conventies voor geschreven taal, zoals tekst- en alinea-opbouw, spelling en interpunctie en uiterlijke verzorging.	Je past conventies toe met betrekking tot de tekstsoort en de conventies voor geschreven taal, zoals tekst- en alinea-opbouw, spelling en interpunctie en uiterlijke verzorging.	SE	SE	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.	De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde uiteenzetting, beschouwing en betoog: – relevante informatie verzamelen en verwerken; – deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal; – concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar.
C Schrijven	Argumentatieve vaardigheden	Je zet een betoog op door materiaal te verzamelen en te ordenen; en je structureert en presenteert deze schriftelijk op de juiste manier.	Je zet een betoog op door materiaal te verzamelen en te ordenen; en je structureert en presenteert deze schriftelijk op de juiste manier (met een duidelijk standpunt voorzien van argumenten; voldoende objectieve argumenten; consistent en controleerbaar; met vermindering van drogredenen).	Je zet een betoog op door materiaal te verzamelen en te ordenen; en je structureert en presenteert deze schriftelijk op de juiste manier (met een duidelijk standpunt voorzien van argumenten; voldoende objectieve argumenten; consistent en controleerbaar; met vermindering van drogredenen).	SE	SE	Domein D argumentatieve vaardigheden De kandidaat kan een betoog zelf opzetten en presenteren, schriftelijk en mondeling: . de kandidaat kan materiaal verzamelen en ordenen voor het opzetten van een betoog; . de kandidaat kan een betoog op adequate wijze structureren en presenteren: - adequaat: - met een duidelijk standpunt dat voorzien is van argumenten; - met voldoende objectieve argumenten; - voldoende consistent en controleerbaar; - met vermindering van drogredenen.	Domein D argumentatieve vaardigheden De kandidaat kan een betoog zelf opzetten en presenteren, schriftelijk en mondeling: . de kandidaat kan materiaal verzamelen en ordenen voor het opzetten van een betoog; . de kandidaat kan een betoog op adequate wijze structureren en presenteren: - adequaat: - met een duidelijk standpunt dat voorzien is van argumenten; - met voldoende objectieve argumenten; - voldoende consistent en controleerbaar; - met vermindering van drogredenen.
		Je vermijdt drogredenen in de argumentatie van jouw schriftelijke bijdrage.	Je vermijdt drogredenen (een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel) in de argumentatie van jouw schriftelijke bijdrage.	Je vermijdt drogredenen (een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel) in de argumentatie van jouw schriftelijke bijdrage.	SE	SE	Domein D argumentatieve vaardigheden De kandidaat kan drogredenen herkennen en vermijden in de eigen argumentatie: - drogreden: een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel - onjuist gebruik van een argumentatieschema - onjuist beroep op causaliteit - het maken van een verkeerde vergelijking - de overhaaste generalisatie - de cirkelredenering - onjuist gebruik van een discussieregel - de persoonlijke aanval - het ontduiken van de bewijslast - het vertekenen van een standpunt - het bespelen van publiek - het autoriteitsargument	Domein D argumentatieve vaardigheden De kandidaat kan drogredenen herkennen en vermijden in de eigen argumentatie: - drogreden: een onjuist gebruik van een argumentatieschema of discussieregel - onjuist gebruik van een argumentatieschema - onjuist beroep op causaliteit - het maken van een verkeerde vergelijking - de overhaaste generalisatie - de cirkelredenering - onjuist gebruik van een discussieregel - de persoonlijke aanval - het ontduiken van de bewijslast - het vertekenen van een standpunt - het bespelen van publiek - het autoriteitsargument
E Literatuur	Literaire ontwikkeling	Je geeft een beargumenteerde reactie op de door jou gelezen werken.	Je brengt beargumenteerd verslag uit van jouw leeservaringen van acht door jouw gekozen literaire werken die oorspronkelijk zijn geschreven in de Nederlandse taal.	Je brengt beargumenteerd verslag uit van jouw leeservaringen van twaalf door jouw gekozen literaire werken die oorspronkelijk zijn geschreven in de Nederlandse taal, waarvan minimaal drie voor 1880.	SE	SE	De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn leeservaringen met een aantal door hem geselecteerde literaire werken. * Minimaal aantal: havo 8; vwo 12 waarvan minimaal 3 voor 1880. * De werken zijn oorspronkelijk geschreven in de Nederlandse taal.	De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn leeservaringen met een aantal door hem geselecteerde literaire werken. * Minimaal aantal: havo 8; vwo 12 waarvan minimaal 3 voor 1880. * De werken zijn oorspronkelijk geschreven in de Nederlandse taal.
	Literaire interpretatie	Je herkent verschillende soorten fictie.	Je herkent en onderscheidt literaire tekstsoorten en licht dat toe.	Je herkent en onderscheidt literaire tekstsoorten en licht dat toe.	SE	SE	De kandidaat kan literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.	De kandidaat kan literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.
		Je beschrijft de situatie en het denken en handelen van de personages in het fictiewerk.	Je beschrijft de situatie en het denken en handelen van de personages in het fictiewerk.	Je beschrijft de situatie en het denken en handelen van de personages in het fictiewerk.	SE	SE		
		Je licht de relatie tussen het fictiewerk en de werkelijkheid toe. Je benoemt de kenmerken van fictie in het fictiewerk.	Je licht de relatie tussen het fictiewerk en de werkelijkheid toe. Je benoemt de kenmerken van fictie in het fictiewerk.	Je licht de relatie tussen het fictiewerk en de werkelijkheid toe. Je benoemt de kenmerken van fictie in het fictiewerk.	SE	SE		

Kern	Subkern	Leerdoel subkern	Leerdoel in leerlingentaal havo	Leerdoel in leerlingentaal vwo	CE/SE havo	CE/SE vwo	Eindtermen en specificaties havo	Eindtermen en specificaties vwo
E Literatuur	Literaire interpretatie	Je hanteert literaire begrippen in de interpretatie van literaire teksten.	Je hanteert literaire begrippen in de interpretatie van literaire teksten.	Je hanteert literaire begrippen in de interpretatie van literaire teksten. Je onderscheidt verschillende betekenislagen en je herkent ironie.	SE	SE	De kandidaat kan literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.	De kandidaat kan literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.
	Context van het literaire/ fictiewerk	Je verzamelt achtergrondinformatie over het gelezen literaire/ fictiewerk.	Je geeft een overzicht van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis, en plaatst de gelezen literaire werken in dit historisch perspectief.	Je geeft een overzicht van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis, en plaatst de gelezen literaire werken in dit historisch perspectief.	SE	SE	De kandidaat kan een overzicht geven van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis, en de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.	De kandidaat kan een overzicht geven van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis, en de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.
Geen kern want LOB:								
F Oriëntatie op studie en beroep	Oriëntatie op studie en beroep	Je oriënteert je op vervolgopleidingen en beroepen door jouw eigen belangstelling, vaardigheden en studiehouding in te schatten.			SE	SE	geen eindtermen	geen eindtermen
Geen kern want geïntegreerd in de vaardigheden:								
D argumentatieve vaardigheden								